

Pradžia>Pinigai ir piniginiai reikalavimai>Turto apsaugos priemonės teikiant reikalavimus ES šalyse

Turto apsaugos priemonės teikiant reikalavimus ES šalyse

Suomija

1 Kokių rūšių priemonių esama?

Suomijoje kreditoriai arba kiti civilinių ar komercinių bylų ieškovai gali išsireikalauti jiems palankių apsaugos priemonių. Apsaugos priemonių tikslas – užtikrinti, kad būtų galima įvykdyti bet kokį sprendimą, kuriuo byla išsprendžiama iš esmės. Nuostatos dėl nurodymų taikyti apsaugos priemones išdėstytos Teismo proceso kodekso (suom. *oikeudenkäymiskaari*) 7 skyriuje, o nuostatos dėl sprendimų vykdymo užtikrinimo – Vykdymo užtikrinimo kodekso (suom. *ulosottokaari*) 8 skyriuje. Tokios apsaugos priemonės būna trijų rūšių:

turto areštas siekiant užtikrinti skolos sumokėjimą,

turto areštas siekiant užtikrinti nuosavybę ar kitą vadinamąją ankstesniąją teisę ir

kitos apsaugos priemonės (bendrosios apsaugos priemonės).

Šios visose civilinėse bylose prieinamos apsaugos priemonės aprašytos toliau. Esama taip pat apsaugos priemonių, taikomų tam tikriems ginčams pagal specialius teisės aktus, pvz., apsaugos priemonės, kuriomis apsaugomi įrodymai civilinėse bylose dėl pramoninių teisių ir autorių teisių. Baudžiamosiose bylose gali būti taikomas Prievartos priemonių įstatymas (suom. *pakkokeinolaki*); įstatyme numatytos prievartos priemonės – tai areštas, draudimas disponuoti ir sekvestracija.

Apsaugos priemonės reikia atskirti nuo išankstinio (laikinojo) sprendimų vykdymo užtikrinimo civilinėse bylose. Pastarasis reiškia, kad sprendimo vykdymas užtikrinamas, kol sprendimas taps galutinis ir jo jau nebus galima apskųsti. Dar galutiniu netapęs sprendimas civilinėje byloje pagal teisės aktus apskritai vykdytinas tiesiogiai, tačiau paprastai vykdymo negalima iki galo užtikrinti. Pavyzdžiui, pagal pirmosios instancijos teismo priimtą negalutinį sprendimą dėl mokėtinų skolų skolininko turtą galima suvaržyti, jeigu skolininkas neįmoka užstato. Kita vertus, suvaržytu turtu disponuoti ir perduoti kreditoriui jo pajamas galima tik tuo atveju, jei kreditorius už šį turtą įmoka užstatą. Priešingai, sprendimai už akių iš karto vykdytini iki galo.

2 Kokiomis sąlygomis tokios priemonės gali būti skiriamos?

2.1 Procedūra

Nutartis taikyti minėtąsias apsaugos priemones priima bendrosios kompetencijos teismai, iš kurių apygardų teismai (suom. *käräjäoikeus*) šį klausimą nagrinėja kaip pirmosios instancijos teismai. Teismo taikomų apsaugos priemonių vykdymą užtikrina teismo antstoliai. Prašymai taikyti apsaugos priemones teikiami teismui, kuriame byla nagrinėjama iš esmės. Jeigu procesas dar nepradėtas, prašymas taikyti apsaugos priemones turi būti pateiktas apygardos teismui, kuriam turėtų būti pareikštas ir ieškiny, pagal kurį byla bus nagrinėjama iš esmės.

Teismas negali galutinai patvirtinti apsaugos priemonių taikymo nesuteikdamas atsakovui galimybės būti išklaustam. Tačiau teismas gali patenkinti ieškovo prašymą taikyti laikinąsias apsaugos priemones neišklausydamas kitos proceso šalies, jeigu priešingu atveju nebūtų pasiektas apsaugos priemonės tikslas. Praktiškai apsaugos priemonės gali būti pradėtos taikyti labai greitai. Laikinieji sprendimai galioja, kol priimamas priešingas sprendimas.

Kai ieškovas jau turi pagrindą užtikrinti vykdymą, tačiau vykdymo užtikrinimo proceso negalima pradėti nedelsiant, teismo antstolis tam tikromis sąlygomis gali tiesiogiai pradėti taikyti laikinąsias apsaugos priemones. Toliau bus aptariamos tik teismo taikomos apsaugos priemonės.

2.2 Pagrindinės sąlygos

Siekiant, kad skolos sumokėjimui arba ankstesniajai teisei užtikrinti būtų skirtas turto areštas, taikomi šie reikalavimai:

ieškovas turi pakankamai aiškiai nurodyti, kad jam atsakovas nesumokėjo skolos, kurią atitinkančią sumą reikėtų suvaržyti, arba kad ieškovas turi ankstesniąją teisę į konkretų turtą, ir

turi būti kilęs pavojus, jog atsakovas elgsis taip, kad skolos ieškovui nebus įmanoma išieškoti arba bus pažeista ieškovo teisė.

Atitinkamai siekiant, kad būtų taikomos kitos apsaugos priemonės, reikia pateikti kitos teisės ir pavojaus, kad atsakovas gali ją pažeisti, *prima facie* įrodymus. Apsaugos priemones galima pradėti taikyti tik tada, kai ieškovas įmoka teismo antstoliui užstatą.

3 Tokių priemonių dalykas ir pobūdis

3.1 Kokių rūšių turtui šios priemonės gali būti taikomos?

Apsaugos priemonės gali būti taikomos visų rūšių turtui. Jeigu arešto tikslas yra užtikrinti, kad būtų sumokėta skola, teismas nurodo areštuoti atsakovui priklausantį kilnojamąjį ar nekilnojamąjį turtą, pagal vertę atitinkantį sumą, kurią atsakovas skolingas ieškovui. Tada teismo antstolis nusprendžia, kokius ieškovo turto objektus areštuoti. Jeigu arešto tikslas yra apsaugoti ankstesniąją teisę, teismas nurodo areštuoti konkretų turtą, kuris yra tos teisės objektas, o teismo antstolis įvykdo nurodymą areštuoti tą turtą.

Kitomis apsaugos priemonėmis teismas gali:

uždrausti atsakovui atlikti kokį nors veiksma arba sudaryti kokį nors sandorį, priešingu atveju bus skirta bauda;

nurodyti atsakovui atlikti kokį nors veiksma, priešingu atveju bus skirta bauda;

duoti ieškovui leidimą atlikti kokį nors veiksma arba užsakyti kokio nors veiksmo atlikimą;

nurodyti perduoti tarpininkui teisę laikyti arba saugoti atsakovo turtą arba

nurodyti taikyti kitą apsaugos priemonę, reikalingą ieškovo teisėms apsaugoti.

3.2 Koks yra tokių priemonių poveikis?

Įvykdžius nurodymą areštuoti turtą, skolininkas praranda to turto kontrolę. Tvarkyti areštuotą turtą yra nusikalstama veikla. Kai nurodoma areštuoti skolininko banko sąskaitoje esančias lėšas, bankas negali jų pervesti niekam, išskyrus teismo antstolį. Tačiau arešto orderis nesuteikia jo prašiusiam asmeniui jokios pirmenybinės teisės į areštuotą turtą, palyginti su kitais skolininko kreditoriais.

Kitų apsaugos priemonių poveikis priklauso nuo priemonių pobūdžio.

3.3 Kiek laiko tokios priemonės galioja?

Per mėnesį nuo nutarties taikyti apsaugos priemones priėmimo ieškovas turi pareikšti ieškinį teismui dėl bylos esmės arba pradėti kitą procesą, kurio rezultatas galėtų būti vykdytinas sprendimas, pvz., arbitražo procesą. Jeigu jis to nepadaro, apsaugos priemonės atšaukiamos. Apsaugos priemonės taip pat gali būti atšauktos, jeigu pagrindai, kuriais remiantis jos buvo taikytos, išnyko dėl kokios nors kitos priežasties. Kai teismas priima sprendimą dėl bylos esmės, jis kartu turi patvirtinti nurodymą dėl apsaugos priemonių.

Išlaidas, patirtas dėl apsaugos priemonių taikymo, pirmiausia turi padengti ieškovas. Jeigu paaiškėja, kad apsaugos priemonės buvo nepagrįstos, ieškovas privalo atlyginti dėl šių priemonių taikymo atsakovui padarytą žalą, neatsižvelgiant į tai, ar jis elgėsi aplaidžiai. Siekiant padengti tokio įvykio išlaidas, prieš pradėdant vykdyti apsaugos priemones ieškovas turi įmokėti užstatą. Kita vertus, įmokėdamas užstatą, atsakovas dažniausiai gali užkirsti kelią apsaugos priemonių vykdymui.

4 Ar yra galimybė priemonę apskųsti?

Teismų nutartys taikyti apsaugos priemones gali būti apeliacine tvarka skundžiamos aukštesnės instancijos teismui, t. y. apeliaciam teismui (suom. *hovioikeus*) arba Aukščiausiajam Teismui (suom. *korkein oikeus*). Apeliacinio skundo padavimas nėra kliūtis vykdyti nurodymą taikyti apsaugos priemones, išskyrus atvejus, kai apeliacinis teismas sustabdo tos nutarties galiojimą. Tačiau galimybės apeliacine tvarka apskųsti nutartį taikyti laikinąsias apsaugos priemones nėra.

Apelacinius skundus, kuriais skundžiamos su apsaugos priemonių vykdymo užtikrinimu susijusios teismo antstolio priemonės ar sprendimai, nagrinėja apygardos teismai. Teisę paduoti apeliacinį skundą turi ir tretieji asmenys, kurie mano, kad jų turtas yra areštuotas dėl skolininko skolos.

Paskutinis naujinimas: 06/09/2019

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.